

HOW EFFECTIVE MECHANISM IS THE CONVENTION ON THE PROHIBITION OF NUCLEAR WEAPONS (TPNW) TO DETER NUCLEAR ESCALATION?

MARIAM MATCHARASHVILI

Master of International Relations, International Black Sea University, Georgia

ABSTRACT. This paper examines the effectiveness of the Convention on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) toward deterring nuclear escalation, which entered into force in 2021 and prohibits the creation, possession, proliferation and use of nuclear weapons while also responding to a number of demands related to denuclearization. For the in-depth analysis of the theme, the regimes theory in International Relations and the criteria of the theoretical explanation of the regime effectiveness are selected. The paper is built around the basic premise that the Convention is ineffective in achieving its intended goals and discusses three main arguments: (a) normative incoherence, (b) lack of institutional mechanisms, and (c) neglect of the global security and strategic context. To prove the latter, the paper analyzes the Russian war against Ukraine and the importance of nuclear deterrence in the background of the nuclear warnings coming from Russia. Despite the reasons listed above, the main drawback of the Convention is the refusal of the nuclear-weapon states to ratify the agreement. On the one hand, the anarchic international system creates a solid basis for mistrust and asymmetric gains between states, and on the other hand, the Convention does not offer them security guarantees. Accordingly, the Convention represents an idealistic view of international organizations and civil society.

KEYWORDS: NUCLEAR WEAPONS, ESCALATION, PROHIBITION REGIME, DETERRENCE.

INTRODUCTION

This paper discusses how effective mechanism is the Convention on the Prohibition of Nuclear Weapons (hereinafter TPNW) to prevent nuclear escalation. The Convention has been the subject of active discussion in academic and political circles since the beginning of negotiations. It entered into force in January 2021 and prohibits the creation, possession, proliferation and use of nuclear weapons while also responding to a number of requirements related to denuclearization, which, in the view of the parties involved in the negotiations, were not met by the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons of 1968 (hereinafter NPT). The Convention aims to bring together governments, international organizations and civil society to achieve the goals of the prohibition and elimination of nuclear

weapons. The prohibition initiative, in turn, is based on the idea of humanitarianism that nuclear weapons are inhumane and their use will lead to catastrophic consequences for humanity.

However, nuclear states (*see Annex A for information on nuclear stockpiles*), which bear more responsibility for global disarmament, have not joined the agreement and are often seen as a major obstacle to progress (Fihn, 2017). Along with this, in the recent period, the tension between the nuclear states has increased, and nuclear modernization programs have been activated (Herrera Almela, 2018). Consequently, the question arises to what extent the Convention on the Prohibition of Nuclear Weapons effectively contains nuclear escalation and responds to challenges. This paper is built around the idea that the Convention is ineffective in achieving its goals and analyzes the following three arguments:

(a) normative inconsistency; (b) lack of institutional mechanisms, and (c) neglect of the global security and strategic context.

1. INTERNATIONAL REGIMES: THEORY OF REGIMES

The theory of regimes became relevant in the discipline of International Relations in the second half of the 20th century. John Rugg first tried to explain and clarify the international regime, and then Steven Krasner presented the so-called consensual definition, according to which an international regime is "[a set] of implicit or explicit principles, norms, rules, and decision-making procedures around which actors' expectations converge in a given area of international relations" (Krasner, 1983, p. 2). Accordingly, the international regime is based on common expectations, interests, obligations and causality. These rules and procedures influence the behaviour of states, the practicality of decision-making and the accumulation of joint experience (Herrera Almela, 2018). There are three main approaches to international regimes in the literature, which differ in terms of the degree of institutionalism and different views of the importance of the regime as an international institution (Hasenclever et al., 1997). The Realist approach emphasizes the primacy of power and that the relativity of power in the world determines the effectiveness of the regime; the Neoliberal approach outlines collective interests and cooperation of states, and constructivist – social relations and identity of actors (Hasenclever et al., 1997).

International regimes gain importance in two directions, how effective or how robust it is. The strength of a regime is determined by its longevity and resilience to international challenges (Powell, 1994). According to the theory of regimes, two criteria are distinguished according to which their effectiveness is evaluated (Underdal, 1992). According to the first criterion, "regime strength", regimes are effective when the majority of state actors agree to certain rules and norms and adhere to them; According to the second criterion, effectiveness is defined in terms of goals achieved and/or plans fulfilled (Hasenclever et al., 1997). The given theoretical framework does not allow for fully evaluating the agreement entered into force in 2021 based on the second criterion, as this period is not long enough to achieve tangible results. Nevertheless, the paper will

focus on the first criterion and the normative and institutional character of the agreement.

The international regime for the Non-proliferation of Nuclear Weapons has existed since the 1970s when the NPT came into force. It fully meets the criteria of the regime theory. Most states agree on the principles and norms under which they are obligated not to proliferate nuclear weapons but to promote nuclear disarmament (Paul, 2003). Also, there are international and bilateral institutional mechanisms that monitor them. In this regard, the role of the International Atomic Energy Agency is important. It is obvious that the regime is formed by a liberal logic since, normatively, this regime is based on the collective interests of its members, who mainly promote the prevention of the spread of nuclear weapons and nuclear disarmament due to possible harmful effects on international security.

2. NORMATIVE AND INSTITUTIONAL FRAMEWORK

The agreement on the prohibition of nuclear weapons is based on the idea of humanitarianism, which, at first glance, has a different normative character. The Convention emphasizes that states parties to this treaty are

"deeply concerned about the catastrophic humanitarian consequences that would result from any use of nuclear weapons, and recognizing the consequent need to completely eliminate such weapons, which remains the only way to guarantee that nuclear weapons are never used again under any circumstances" (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, 2017, p. 1).

This new rule directly prohibits nuclear weapons, unlike the NPT, but the humanitarian initiative indicates that such a prohibition aims at renewed progress towards comprehensive nuclear disarmament, which means that, in fact, the normative goal of the TPNW is not prohibition per se, but disarmament (Herrera Almela, 2018). Therefore, some contradictions arise: first, for the proponents of TPNW, the only way to disarm is to ban nuclear weapons, while the NPT indicates that disarmament will occur in good faith among the parties to the treaty. Therefore, there is a discrepancy regarding the way disarmament was obtained, not the norm of disarmament. Therefore, the TPNW is likely to seek to create a new normative system based on the same normative base as the NPT, i.e. the treaty's goal is

nuclear disarmament, which it places within the same (UN) institutional framework as the current Non-proliferation regime. Accordingly, the Convention implies the establishment of a new regime in parallel with the existing one (Rietiker, 2017; Perkovich, 2017). It is also important to emphasize that a number of articles in the Convention refer to the issue of prohibition, but the definition of nuclear weapons is not given.

The TPNW preamble affirms the NPT's supremacy to ensure international peace and security. In fact, Article 18 of the Treaty states that "the implementation of this Treaty shall not prejudice obligations undertaken by States Parties with regard to existing international agreements, to which they are party" (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, 2017, p. 11). In other words, signing the TPNW should not impede the implementation of the NPT obligations, but these obligations should be consistent with the TPNW, which is contrary to the treaty itself, because some provisions of the TPNW are not compatible with the NPT, for example, the TPNW does not recognize the existence of nuclear weapon states and non-nuclear weapon states, which is an important basis of the NPT (Herrera Almela, 2018). The TPNW also prohibits states from deploying nuclear weapons on their territory, which is not expressly provided for in the NPT. States parties to the TPNW are also prohibited from conducting nuclear tests, even though the Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty (CTBT) has not yet entered into force (Trezza, 2017).

In addition, the institutional framework of the Convention is not clearly established. It does not detail how to verify the presence of nuclear weapons in non-nuclear states and the destruction of nuclear arsenals by nuclear states after becoming signatories to the Convention (Potter, 2017). In addition, the Convention does not include a mechanism for adopting and monitoring security measures, which would oblige the signatory state to destroy its nuclear arsenal. Article 4 states that if a nuclear-weapon state wishes to accede to the treaty, it must cooperate with a competent international body to eliminate its nuclear arsenal, but, at this stage, it is not possible to identify an organization that can verify the destruction of nuclear weapons or to define the role that the Atomic Energy Agency will play in the process (Herrera Almela, 2018). Consequently, there is no unified approach to disarmament procedures, which will significantly hinder the actual implementation of the Convention.

It is unlikely that the TPNW will be able to eliminate nuclear weapons, as none of the nuclear powers partic-

ipated in the UN Assembly vote, and all of them subsequently indicated that they were not ready to ratify it (*for the results of the vote and information on the signatories, see Annex B*). In fact, most of the nuclear powers and their allies did not even participate in the treaty negotiations. Without the participation of nuclear states, the TPNW is nothing more than an idealistic statement by international organizations and civil society. From a theoretical point of view, the mentioned circumstance is an important obstacle to ensuring effectiveness. On the one hand, it makes it difficult/impossible to obtain the consent of the nuclear states, and on the other hand, it will harm the vision of the future need of the Convention on the part of other non-nuclear states.

3. SECURITY CONTEXT AND NUCLEAR DETERRENCE

Since its inception, an important challenge of the Convention is the neglect of the security and strategic context, particularly how nuclear weapons ensure the security of states. Opponents of the agreement consider nuclear weapons as a necessary element of deterrence, a means of avoiding conflict and war. Deterrence is the doctrine that the risk that a country will retaliate against an attack with the nuclear weapons it possesses reduces the likelihood of an attack and the intentions of the source of the threat (Immenkamp, 2021). Nuclear deterrence remains an important aspect of security policy.

The positions of nuclear-weapon states and their allies regarding TPNW are close to realist approaches, as they need to obtain strategic security guarantees before disarmament, while supporters of TPNW act within the framework of a more constructivist approach, as shown by their attempt to change the interests of nuclear-weapon states. Mistrust in an anarchic international system makes it difficult to convince others to abolish their nuclear weapons. Failure to consider the security context would jeopardize the consensus-based approach used for decades to enhance the NPT's contribution to international security and could adversely affect future NPT conferences.

Notably, NATO members, which include three nuclear-armed countries – France, the United Kingdom, and the United States – confirmed in July 2016 that nuclear deterrence is essential for security and defence and will remain a core element of NATO's overall strategy (Im-

menkamp, 2021). It should also be noted that the US nuclear arsenal is located on the territory of Belgium, Italy, Turkey, Germany and the Netherlands. If any of them sign the Convention, the location of the nuclear arsenal will be "illegal". Such a situation will significantly harm the alliance's strategy in the background of increasing international threats.

Although nuclear deterrence reduces the likelihood of an attack between nuclear-armed states or alliances, Russia's war against Ukraine has exposed the real danger that a state can use its nuclear weapons to intimidate or coerce a non-nuclear state if this action serves its purposes. The war in Ukraine renewed the debate on the importance of banning nuclear weapons, within which the signatory countries of the TPNW met in Vienna in June 2022 and adopted an Action Plan to more widely stigmatize, delegitimize nuclear weapons and define specific steps on how to eliminate them. States at the conference agreed to set a 10-year deadline for eliminating nuclear weapons after nuclear-armed states join the TPNW. However, they argued that the real threat of nuclear escalation further increased the authority of the TPNW (Nuclear Weapons Ban Monitor, 2022).

Countering the above arguments, the actual implementation of the TPNW faces significant challenges, which can be summarized as follows: (a) In light of the war in Ukraine, any hope of nuclear disarmament and a world free of nuclear weapons is a distant prospect. Geopolitical tensions are driving a seemingly unstoppable dynamic toward an even stronger emphasis on nuclear weapons and nuclear deterrence. (b) Renunciation of nuclear weapons is practically impossible when particular states, even one of them, consider it the last hope for achieving their strategic goals. (c) In addition, such action may have a "spillover effect". Like Russia, nuclear intimidation may be used by other revisionist states (Iran, North Korea) to pursue their interests, ultimately negatively affecting the existing nuclear regime (Sinovets & Vicente, 2022). (d) In 2022, nine countries formally acceded to the Treaty, although the agreement's authority has increased with non-nuclear states signing and ratifying the TPNW. (e) The need to join military alliances has become relevant in the background of the current war and nuclear intimidation. Finland and Sweden have decided to become members of NATO, which is not only a collective security alliance but also a "nuclear umbrella" for member states, which once again emphasizes the importance of nuclear deterrence.

CONCLUSION

The paper has examined the effectiveness of the Convention on the Prohibition of Nuclear Weapons. The theory of regimes in international relations has been used to explain and evaluate the topic. The theoretical framework has identified two criteria, regime strength and achieved results, by means of which the effectiveness of regimes is evaluated. The above analysis has shown that the real purpose of the treaty is to force nuclear-weapon states to carry out extensive nuclear disarmament, but the ban is not an effective tool to achieve this goal. First, there is a normative inconsistency in the agreement. The Convention affirms the supremacy of the NPT, but it contradicts it in certain aspects. Prohibition of nuclear weapons as a goal ultimately takes the form of nuclear disarmament, which echoes the goal of the NPT. Consequently, it has become clear that the Convention seeks to create a new international regime parallel to the existing one.

It is important to note that the agreement does not clearly outline the institutional framework, the bilateral or global agencies that will verify, monitor and ensure the implementation of it.

Enforcing a ban ignores the strategic and security imperatives of states and nuclear deterrence. The humanitarian initiative is less focused on analyzing the security context of states that oppose the ban. In an anarchic international system, obtaining the consent of states is difficult when there are no security guarantees after disarmament. Also, NATO believes that the Convention contradicts its security strategy. Russia's war in Ukraine has shown that the threat of nuclear intimidation still exists and may be used by other countries to achieve their goals. At the same time, it has highlighted the importance of nuclear deterrence. Ultimately, without the main target (nuclear) states that did not participate in the negotiations and did not join it, the Convention is only an idealistic vision of international organizations and civil society.

REFERENCES:

1. Fihn, B. (2017). The Logic of Banning Nuclear Weapons. *Survival*, 59(1), 43-50.
2. Hasenclever, A., Mayer, P., & Rittberger, V. (1997). *Theories of International Regimes*. London: Cambridge University Press.
3. Herrera Almela, Manuel. (2018). The Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons: Is It Really Necessary? 10.17605/OSF.IO/CGFDU.
4. Immenkamp, Beatrix. (2021). Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons – The 'Ban Treaty'. European Parliamentary Research Service, PE 614.664.
5. Krasner, S. (1983). *International Regimes*. Cornell: Cornell University Press.
6. Nuclear Weapons Ban Monitor. (2022). The Context of the TPNW. Retrieved May 22, 2023, from <https://banmonitor.org/the-context-of-the-tpnw>
7. Paul, T. (2003). Systemic Conditions and Security Cooperation: Explaining the Persistence of the Nuclear Non-proliferation Regime. *Cambridge Review of International Affairs*, 16(1), 137-138.
8. Perkovich, G. (2017). The Nuclear Ban Treaty: What Would Follow? Carnegie Endowment for International Peace. Retrieved May 20, 2023, from <https://carnegieendowment.org/2017/05/31/nuclear-ban-treaty-what-would-follow-pub-70136>
9. Potter, W. (2017). Disarmament Diplomacy and the Nuclear Ban Treaty. *Survival*, 59(4), 75-108.
10. Powell, R. (1994). Review: Anarchy in International Relations Theory: The Neorealist-Neoliberal Debate. *International Organizations*, 48(2), 313-344.
11. Rietiker, D. (2017). New Hope for Nuclear Disarmament or “Much Ado About Nothing?” Legal Assessment of the New “Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons” and the Joint Statement by the USA, UK, and France Following its Adoption. *Harvard International Law Journal*, 59, 1-11.
12. Sinovets, P., Vicente, A. (2022). Are nuclear weapons ineffective in deterring non-nuclear weapon states? The paradox of Russia’s war on Ukraine. *Foundation for Strategic Research*, no. 42/22, ISSN: 2273-4643.
13. The United Nations. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). (1968).
14. The United Nations. Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW). (2017).
15. Trezza, C. (2017). The UN Nuclear Ban Treaty and the NPT: Challenges for Nuclear Disarmament. *Instituto Affari Internazionali*, 1-4.
16. Underdal, A. (1992). The Concept of Regime Effectiveness. *Sage Journal*, 27(3), 227-240.

ANNEXES:

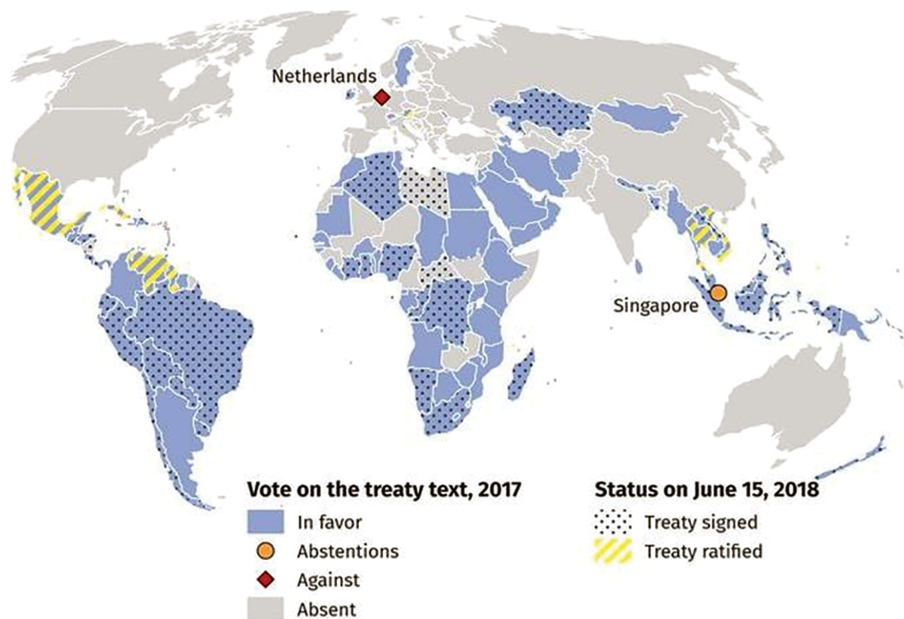
Annex A) Nuclear Forces and Nuclear Stockpiles in the World (2022)

World nuclear forces, January 2022

Country	Deployed warheads ^a	Stored warheads ^b	Total stockpile ^b	Total inventory 2022 ^b	Total inventory 2021 ^b
United States	1 744	1 964	3 708	5 428	5 550
Russia	1 588	2 889	4 477	5 977	6 255
United Kingdom	120 ^e	60 ^f	180 ^f	225 ^f	225
France	280	10	290	290	290
China		350 ^g	350 ^g	350 ^g	350
India		160	160	160	156
Pakistan		165	165	165	165
Israel		90	90	90	90
North Korea	..	20 ^h	20 ^h	20 ^h	[40–50] ^h
Total	3 732	5 708	9 440	12 705	13 080

SOURCE: SIPRI, Yearbook 2022. (<https://www.sipri.org/media/press-release/2022/global-nuclear-arsenals-are-expected-grow-states-continue-modernize-new-sipri-yearbook-out-now#:~:text=SIPRI%20estimates%20that%20the%20total,stockpile%20from%20225%20to%20260>)

Annex B) Global Picture of the TPNW

SOURCE: Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, by Sciences Po, 2018. (<https://espace-mondial-atlas.sciencespo.fr/en/topic-insecuritypeace/map-4C29-EN-treaty-on-the-prohibition-of-nuclear-weapons-2018.html>)

რამდენად ეფექტიანი მექანიზმია ბირთვული იარაღის აკრძალვის შესახებ კონვენცია (TPNW) ბირთვული ესკალაციის შესაკავებლად?

მარიამ მაჭარაშვილი

საერთაშორისო ურთიერთობების მაგისტრი,
შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო

აბსტრაქტი. მოცემულ ნაშრომში განხილულია ბირთვული იარაღის აკრძალვის შესახებ კონვენციის (TPNW) ეფექტიანობის საკითხი ბირთვული ესკალაციის შესაკავებლად, რომელიც ძალაში შევიდა 2021 წელს და კრძალავს ბირთვული იარაღის შექმნას, ფლობას, გავრცელებასა და გამოყენებას, ამასთანავე, პასუხობს დენუკლარიაზაციასთან დაკავშირებულ მთელ რიგ მოთხოვნებს. საკითხის სიღრმისეული ანალიზისთვის შერჩეულია რეჟიმების თეორია საერთაშორისო ურთიერთობებში და რეჟიმის ეფექტიანობის თეორიული ახსნის კრიტერიუმები. ნაშრომი აგებულია იმ ძირითადი მოსაზრების გარშემო, რომ კონვენცია არაეფექტიანია დასახული მიზნების მისაღწევად და განხილულია სამი ძირითადი არგუმენტი: (ა) ნორმატიული არათანმიმდევრულობა, (ბ) ინსტიტუციური მექანიზმების ნაკლებობა და (გ) გლობალური უსაფრთხოებისა და სტრატეგიული კონტექსტის უგულებელყოფა. ამ უკანასკნელის განსამტკიცებლად ნაშრომში გაანალიზებულია რუსეთის ომი უკრაინის წინააღმდეგ და რუსეთისგან მომდინარე ბირთვული დაშინების ფონზე გამოკვეთილი ბირთვული შეკავების მნიშვნელობა. მიუხედავად ზემოთ ჩამოთვლილი მიზეზებისა, კონვენციის მთავარ ნაკლს წარმოადგენს ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოების მიერ შეთანხმების რატიფიცირებაზე უარის თქმა. ერთი მხრივ, ანარქიული საერთაშორისო სისტემა სახელმწიფოთა შორის ქმნის უნდობლობის და ასიმეტრიული სარგებლის მიღების მყარ საფუძველს და მეორე მხრივ, კონვენცია მათ არ სთავაზობს უსაფრთხოების გარანტიებს. შესაბამისად, კონვენცია წარმოადგენს საერთაშორისო ორგანიზაციების და სამოქალაქო საზოგადოების იდეალისტურ ხედვას.

საკვანძო სიტყვები: ბირთვული იარაღი, ესკალაცია, აკრძალვა რეჟიმში, შეკავება.

შესავალი

მოცემულ ნაშრომში განხილულია, თუ რამდენად ეფექტიანი მექანიზმია ბირთვული იარაღის აკრძალვის შესახებ კონვენცია (შემდგომში TPNW) ბირთვული ესკალაციის შესაკავებლად. კონვენცია, მოლაპარაკების დაწყების ეტაპიდან, აკადემიურ და პოლიტიკურ წრეებში აქტიური განხილვის საგანი გახდა. იგი ძალაში შევიდა 2021 წლის იანვარში და კრძალავს ბირთვული იარაღის შექმნას, ფლობას, გავრცელებასა და გამოყენებას, ამასთანავე, პასუხობს დენუკლარიაზაციასთან დაკავშირებულ მთელ რიგ მოთხოვნებს, რომლებიც, მოლაპარაკებებში ჩართული მხარეების შეხედულებით, არ

იქნა დაკმაყოფილებული 1968 წლის ბირთვული იარაღის გავრცელებლობის ხელშეკრულების (შემდგომში NPT) მიერ. კონვენცია მიზნად ისახავს მთავრობების, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სამოქალაქო საზოგადოების გაერთიანებას ბირთვული იარაღის აკრძალვისა და აღმოფხვრის მიზნების მისაღწევად. აკრძალვის ინიციატივა, თავის მხრივ, ეფუძნება ჰუმანიტარიზმის იდეას, რომ ბირთვული იარაღი არის არაადამიანური, არაჰუმანური და მისი გამოყენება გამოიწვევს კატასტროფულ შედეგებს კაცობრიობისთვის.

მიუხედავად ამისა, შეთანხმებას არ შეუერთდნენ ბირთვული სახელმწიფოები (ბირთვული მარაგების შესახებ ინფორმაციისთვის იხ. დანართი

ა), რომლებსაც აკისრიათ მეტი პასუხისმგებლობა გლობალური განიარაღების კუთხით და ისინი ხშირად პროგრესის შეფერხების მთავარ მიზეზად მიიჩნევიან (Fihn, 2017). ამასთან ერთად, ბოლო პერიოდში ბირთვულ სახელმწიფოებს შორის დაძაბულობა გაიზარდა და გააქტიურდა ბირთვული მოდერნიზაციის პროგრამები (Herrera Almela, 2018). შესაბამისად, ჩნდება კითხვა, თუ რამდენად არის ბირთვული იარაღის აკრძალვის შესახებ კონვენცია ეფექტიანი მექანიზმი ბირთვული ესკალაციის შესაკავებლად და არსებული გამოწვევების საპასუხოდ. მოცემული ნაშრომი აგებულია იმ მოსაზრების გარშემო, რომ კონვენცია არაეფექტიანია დასახული მიზნების მისაღწევად და გაანალიზებულია შემდეგი სამი არგუმენტი: (ა) ნორმატიული არათანმიმდევრულობა; (ბ) ინსტიტუციური მექანიზმების ნაკლებობა და (გ) გლობალური უსაფრთხოებისა და სტრატეგიული კონტექსტის უგულვებლყოფა.

1. საერთაშორისო რეჟიმები: რეჟიმების თეორია

რეჟიმების თეორია საერთაშორისო ურთიერთობების დისციპლინაში აქტუალური გახდა მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში. საერთაშორისო რეჟიმის ახსნასა და განმარტებას პირველად შეეცადა ჯონ რაგი, ხოლო შემდეგ სტივენ კრასნერმა წარმოადგინა ე.წ. კონსენსუალური განმარტება, რომლის მიხედვით საერთაშორისო რეჟიმი არის „ნაგულისხმევი ან აშკარად გამოხატული პრინციპები, ნორმები, წესები, გადაწყვეტილების მიღების პროცედურები, რომლებზედაც აქტორების მოლოდინები ერთმანეთს ემთხვევა საერთაშორისო ურთიერთობების კონკრეტულ საკითხთან მიმართებით“ (Krasner, 1983, p. 2). შესაბამისად, საერთაშორისო რეჟიმი ეფუძნება საერთო მოლოდინებს, ინტერესებს, ვალდებულებებსა და მიზეზ-შედეგობრიობას. მოცემული წესები და პროცედურები გავლენას ახდენს სახელმწიფოთა ქცევაზე, გადაწყვეტილების მიღების პრაქტიკულობაზე და ერთობლივი გამოცდილების დაგროვებაზე (Herrera Almela, 2018). ლიტერატურაში იკვეთება საერთაშორისო რეჟიმებისადმი სამი ძირითადი მიდგომა, რომლებიც ერთმანეთისგან განსხვავდება ინსტიტუციონალიზმის ხარისხით და რეჟიმის, როგორც საერთაშორისო ინსტიტუტის, მნიშვნელობის განსხვავებული ხედვით (Hasenclever, Mayer, & Rittberger, 1997).

რეალისტური მიდგომა აქცენტს აკეთებს ძალის პრიმატზე, რომ ძალის ფარდობითობა მსოფლიოში განსაზღვრავს რეჟიმის ეფექტიანობას; ნეოლიბერალური მიდგომა – სახელმწიფოთა კოლექტიურ ინტერესებზე და თანამშრომლობაზე, ხოლო კონსტრუქტივისტური – სოციალური ურთიერთობებსა და აქტორების იდენტობაზე (Hasenclever, Mayer, & Rittberger, 1997).

საერთაშორისო რეჟიმები მნიშვნელობას იძენს ორი მიმართულებით, თუ რამდენად ეფექტიანია (effectiveness) ან რამდენად მტკიცეა (robustness) იგი. რეჟიმის სიმტკიცე განისაზღვრება მისი ხანგრძლივობითა და გამძლეობით საერთაშორისო გამოწვევებისადმი (Powell, 1994). რეჟიმების თეორიის მიხედვით გამოიყოფა ორი კრიტერიუმი, რომელთა მიხედვითაც ფასდება მათი ეფექტიანობა (Underdal, 1992). პირველი კრიტერიუმის – „რეჟიმის სიძლიერე“ (regime strength) – მიხედვით, რეჟიმები ეფექტიანია მაშინ, როდესაც სახელმწიფო აქტორების უმრავლესობა ეთანხმება გარკვეულ წესებსა და ნორმებს და ებმის მათ; მეორე კრიტერიუმის მიხედვით, ეფექტიანობა განისაზღვრება მიღწეული მიზნების ან/და შესრულებული გეგმების მიხედვით (Hasenclever, Mayer, & Rittberger, 1997). მოცემული თეორიული ჩარჩო არ იძლევა საშუალებას, რომ სრულად შეფასდეს 2021 წელს ძალაში შესული შეთანხმება მეორე კრიტერიუმის საფუძველზე, რადგან ეს პერიოდი არ არის საკმარისი ხელშესახები შედეგების მისაღწევად. მიუხედავად ამისა, ნაშრომში აქცენტი გაკეთებული იქნება პირველ კრიტერიუმზე და, ასევე, შეთანხმების ნორმატიულ და ინსტიტუციურ ხასიათზე.

ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის საერთაშორისო რეჟიმი არსებობს მე-20 საუკუნის 70-იანი წლებიდან, როდესაც ძალაში შევიდა NPT. იგი სრულად აკმაყოფილებს რეჟიმის თეორიის კრიტერიუმებს. სახელმწიფოთა უმრავლესობა თანხმდება იმ პრინციპებსა და ნორმებზე, რომლის მიხედვით მათ აქვთ ვალდებულება – არ გაავრცელონ ბირთვული იარაღი და ხელი შეუწყონ ბირთვულ განიარაღებას (Paul, 2003). ასევე, არსებობს საერთაშორისო და ორმხრივი ინსტიტუციური მექანიზმები, რომლებიც უწევენ მათ მონიტორინგს. ამ მხრივ, მნიშვნელოვანია საერთაშორისო ატომური ენერჯის სააგენტოს როლი. აშკარაა, რომ რეჟიმი ჩამოყალიბებულია ლიბერალური ლოგიკით, ვინაიდან ნორმატიულად ეს რეჟიმი ეფუძნება მისი წევრების კოლექტიურ ინტერესებს, რომლებიც ძირითადად საერთაშორისო უსაფრთხოებაზე შე-

საძლო მავნე ზემოქმედების გამო ბირთვული იარაღის გავრცელების პრევენციასა და ბირთვულ განიარაღებას უწყობენ ხელს.

2. ნორმატიული და ინსტიტუციური ჩარჩო

ბირთვული იარაღის აკრძალვის შესახებ შეთანხმება ეფუძნება ჰუმანიტარიზმის იდეას, რომელიც, ერთი შეხედვით, განსხვავებულ ნორმატიულ ხასიათს ატარებს. კონვენციის მეორე თავში ხაზგასმულია, რომ „ამ ხელშეკრულების მონაწილე სახელმწიფოები... ღრმად არიან შეშფოთებულნი იმ კატასტროფული ჰუმანიტარული შედეგებით, რაც მოჰყვება ბირთვული იარაღის გამოყენებას და აღიარებენ ამ იარაღის სრულად აღმოფხვრის საჭიროებას, რაც რჩება იმის გარანტიად, რომ ბირთვული იარაღი არასოდეს იქნება ხელახლა გამოყენებული“ (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, 2017, p. 13). ეს ახალი წესი პირდაპირ კრძალავს ბირთვულ იარაღს, განსხვავებით NPT-სგან, თუმცა ჰუმანიტარული ინიციატივა მიუთითებს, რომ ასეთი აკრძალვა მიზნად ისახავს განახლებულ პროგრესს ფართო ბირთვული განიარაღებისკენ, რაც ნიშნავს, რომ სინამდვილეში TPNW-ის ნორმატიული მიზანი არის არა თავისთავად აკრძალვა, არამედ განიარაღება (Herrera Almela, 2018). შესაბამისად, ჩნდება გარკვეული წინააღმდეგობები: პირველი, (ვერ ვიპოვე მეორე) TPNW-ის მომხრეებისთვის განიარაღების ერთადერთი გზა არის ბირთვული იარაღის აკრძალვა, ხოლო NPT მიუთითებს, რომ განიარაღება კეთილსინდისიერად წარიმართება ხელშეკრულების მხარეებს შორის. აქედან გამომდინარე, არის შესაბამისობა განიარაღების მოპოვების გზასთან დაკავშირებით და არა განიარაღების ნორმასთან დაკავშირებით. აქედან გამომდინარე, TPNW, სავარაუდოდ, ცდილობს შექმნას ახალი ნორმატიული სისტემა, რომელიც დაფუძნებულია იმავე ნორმატიულ ბაზაზე, როგორც NPT, ანუ ხელშეკრულების მიზანი არის ბირთვული განიარაღება, რომელსაც აყალიბებს იმავე (გაეროს) ინსტიტუციურ სისტემაში, როგორც ამჟამინდელი გაუზრცლებლობის რეჟიმი. შესაბამისად, კონვენცია გულისხმობს ახალი რეჟიმის ჩამოყალიბებას უკვე არსებულის პარალელურად (Rietiker, 2017; Perkovich, 2017). მნიშვნელოვანია იმის ხაზგასმაც, რომ კონვენციაში მთელი რიგი მუხლები ეხება აკრძალვის სა-

კითხს, თუმცა ბირთვული იარაღის განმარტება მოცემული არ არის.

TPNW-ის პრეამბულა ადასტურებს NPT-ის უზენაესობას საერთაშორისო მშვიდობისა და უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად. ფაქტობრივად, ხელშეკრულების მე-18 მუხლში ნათქვამია, რომ TPNW-მ „არ უნდა შელახოს მონაწილე სახელმწიფოების მიერ ნაკისრი ვალდებულებები არსებულ საერთაშორისო შეთანხმებებთან დაკავშირებით, რომელთა წევრებიც ისინი არიან“ (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, 2017, p. 22). სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, TPNW-ზე ხელმოწერამ არ უნდა შეაფერხოს NPT-ის ვალდებულებების შესრულება, მაგრამ ეს ვალდებულებები უნდა შეესაბამებოდეს TPNW-ს, რაც ეწინააღმდეგება თავად ხელშეკრულებას, რადგან TPNW-ის ზოგიერთი დებულება არ არის თავსებადი NPT-სთან, მაგალითად, TPNW არ ცნობს ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოებისა და არაბირთვული სახელმწიფოების არსებობას, რომელიც არის NPT-ის მნიშვნელოვანი საფუძველი (Herrera Almela, 2018). TPNW, ასევე, კრძალავს სახელმწიფოებმა განათავსონ ბირთვული იარაღი საკუთარ ტერიტორიაზე, რომელიც პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული NPT-ში; TPNW-ის მონაწილე სახელმწიფოებს ეკრძალებათ ბირთვული ტესტების ჩატარებაც, მიუხედავად იმისა, რომ ყოვლისმომცველი ბირთვული ტესტების აკრძალვის ხელშეკრულება (CTBT) ჯერ არ არის ძალაში შესული (Trezza, 2017).

გარდა ამისა, კონვენციის ინსტიტუციური ჩარჩო მკაფიოდ არ არის ჩამოყალიბებული. იგი დეტალურად არ ითვალისწინებს, თუ როგორ უნდა შემოწმდეს ბირთვული იარაღის არსებობა არაბირთვულ სახელმწიფოებში და ამ არსენალის განადგურება ბირთვული ქვეყნების მიერ მას შემდეგ, რაც ისინი გახდებიან კონვენციის ხელმომწერნი (Potter, 2017). ამასთანავე, კონვენციაში არ არის გათვალისწინებული უსაფრთხოების ზომების მიღებისა და მონიტორინგის მექანიზმი, რომელიც დაავალდებულებს ხელმომწერ სახელმწიფოს – გაანადგუროს ბირთვული არსენალი. მე-4 მუხლი ადგენს, რომ თუ ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოს სურს შეუერთდეს ხელშეკრულებას, მან უნდა ითანამშრომლოს კომპეტენტურ საერთაშორისო ორგანოსთან ბირთვული არსენალის აღმოსაფხვრელად, მაგრამ, ამ ეტაპზე, შეუძლებელია ისეთი ორგანიზაციის იდენტიფიცირება, რომელსაც შეუძლია გადაამოწმოს ბირთვული იარაღის განადგურება ან განსაზღვროს როლი, რომელსაც

ატომური ენერჯის სააგენტო ასრულებს ამ პროცესში (Herrera Almela, 2018). შესაბამისად, განიარაღების პროცედურებზე ერთიანი მიდგომა არ არსებობს, რაც მნიშვნელოვნად დააბრკოლებს კონვენციის რეალურ იმპლემენტაციას.

ნაკლებად სავარაუდოა, რომ TPNW შეძლებს აღმოფხვრას ბირთვული იარაღი, რადგან არც ერთმა ბირთვულმა სახელმწიფომ არ მიიღო მონაწილეობა გაეროს ასამბლეის კენჭისყრაში და ყველა მათგანმა შემდგომში მიუთითა, რომ არ იყო მზად მისი რატიფიცირებისთვის (კენჭისყრის შედეგებისა და ხელმომწერი მხარეების შესახებ ინფორმაციისთვის იხ. დანართი ბ). ფაქტობრივად, ბირთვული სახელმწიფოებისა და მათი მოკავშირეების უმეტესობა არც კი მონაწილეობდა ხელშეკრულების მოლაპარაკებებში. ბირთვული სახელმწიფოების მონაწილეობის გარეშე, TPNW სხვა არაფერია, თუ არა საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სამოქალაქო საზოგადოების იდეალისტური განცხადება. თეორიული ჭრილიდან, აღნიშნული გარემოება მნიშვნელოვანი დაბრკოლებაა ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად, ერთი მხრივ, ართულებს/შეუძლებელს ხდის ბირთვული ქვეყნების თანხმობის მოპოვებას და მეორე მხრივ, დააზარალებს სხვა არაბირთვული სახელმწიფოების მხრიდან კონვენციის სამომავლო საჭიროების ხედვას.

3. უსაფრთხოების კონტექსტი და ბირთვული შეკავება

კონვენციის მნიშვნელოვანი გამოწვევა, მასზე მუშაობის პერიოდიდან, არის უსაფრთხოებისა და სტრატეგიული კონტექსტის უგულებელყოფა, კერძოდ, იმისა, თუ როგორ უზრუნველყოფს ბირთვული იარაღი სახელმწიფოთა უსაფრთხოებას. შეთანხმების მოწინააღმდეგეები ბირთვულ იარაღს შეკავების აუცილებელ ელემენტად, კონფლიქტისა და ომის თავიდან აცილების საშუალებად მიიჩნევენ. შეკავება არის დოქტრინა, რომლის თანახმად, რისკი იმისა, რომ თავდასხმისას ქვეყანა საპასუხოდ ბირთვულ იარაღს გამოიყენებს, რომელსაც ფლობს, ამცირებს თავდასხმის ალბათობას და საფრთხის წყაროს განზრახვებს (Immenkamp, 2021). ბირთვული შეკავება კვლავ რჩება უსაფრთხოების პოლიტიკის მნიშვნელოვან ასპექტად.

ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოებისა და მათი მოკავშირეების პოზიციები TPNW-სთან დაკავშირებით ახლოსაა რეალისტურ მიდგომებ-

თან, რადგან მათთვის პრიორიტეტულია მიიღონ სტრატეგიული უსაფრთხოების გარანტიები განიარაღებამდე, ხოლო TPNW-ის მხარდამჭერები უფრო კონსტრუქტივისტული მიდგომის ფარგლებში მოქმედებენ (რაც მათმა მცდელობამ აჩვენა) – შეცვალონ ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოების ინტერესები. სხვა სახელმწიფოთა მიმართ უნდობლობა ანარქიულ საერთაშორისო სისტემაში ართულებს მათ დარწმუნებას, უარი თქვან ბირთვულ იარაღზე. უსაფრთხოების კონტექსტის გაუთვალისწინებლობა საფრთხეს შეუქმნის კონსენსუსზე დაფუძნებულ მიდგომას, რომელიც გამოიყენება ათწლეულების მანძილზე NPT-ის წვლილის გასაძლიერებლად საერთაშორისო უსაფრთხოებაში და შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს NPT-ის სამომავლო კონფერენციებზე.

აღსანიშნავია, რომ ნატოს წევრებმა (კერძოდ კი, სამმა ბირთვულმა ქვეყანამ – საფრანგეთმა, გაერთიანებულმა სამეფომ და აშშ-მ) 2016 წლის ივლისში დაადასტურეს, რომ ბირთვული შეკავება არსებითად მიაჩნიათ უსაფრთხოებისა და თავდაცვისთვის და იგი დარჩება ნატოს საერთო სტრატეგიის ძირითადი ელემენტად (Immenkamp, 2021). უნდა აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ აშშ-ის ბირთვული არსენალი განლაგებულია ბელგიის, იტალიის, თურქეთის, გერმანიისა და ნიდერლანდების ტერიტორიაზე და იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე მათგანი ხელს მოაწერს კონვენციას, ბირთვული არსენალის განლაგება „არალეგალური“ იქნება. ასეთი მდგომარეობა კი მნიშვნელოვნად დააზარალებს ალიანსის სტრატეგიას საერთაშორისო საფრთხეების ზრდის ფონზე.

მიუხედავად იმისა, რომ ბირთვული შეკავება ამცირებს ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოებს, ან ალიანსებს შორის თავდასხმის ალბათობას, რუსეთის ომმა უკრაინის წინააღმდეგ გამოავლინა რეალური საფრთხე იმისა, რომ სახელმწიფოს შეუძლია თავის მფლობელობაში არსებული ბირთვული იარაღი გამოიყენოს არაბირთვული ქვეყნის მიმართ დაშინების ან იძულების მიზნით, თუკი ეს უკანასკნელი მის მიზნებს ემსახურება. უკრაინაში ომმა განაახლა დებატები ბირთვული იარაღის აკრძალვის მნიშვნელობასთან დაკავშირებით, რომლის ფარგლებშიც TPNW-ს ხელმომწერი ქვეყნები 2022 წლის ივნისში ვენაში შეიკრიბნენ და მიიღეს სამოქმედო გეგმა ბირთვული იარაღის უფრო ფართოდ სტიგმატიზების, დელეგიტიმაციის შესახებ და განსაზღვრეს კონკრეტული ნაბიჯები, თუ როგორ უნდა აღმოიფხვრას იგი. კონფერენციაზე სახელმწიფო-

ები შეთანხმდნენ, რომ დააწესონ 10-წლიანი ვადა ბირთვული იარაღის აღმოსაფხვრელად, როდესაც ბირთვული შეიარაღებული სახელმწიფოები შეუერთდებიან TPNW-ს. ამასთან, მათი არგუმენტით ბირთვული ესკალაციის რეალურმა საფრთხემ კიდევ უფრო გაზარდა TPNW-ს ავტორიტეტი (Nuclear Weapons Ban Monitor, 2022).

ზემოთ აღნიშნული არგუმენტების საპირწონედ, TPNW-ს რეალური იმპლემენტაცია მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშეა, რომლებიც შემდეგნაირად შეიძლება ჩამოყალიბდეს:

- (ა) უკრაინაში ომის ფონზე ბირთვული განიარაღებისა და ბირთვული იარაღისგან თავისუფალი სამყაროს ნებისმიერი იმედი შორეული პერსპექტივაა. გეოპოლიტიკური დაძაბულობა იწვევს, ერთი შეხედვით, შეუჩერებელ დინამიკას ბირთვულ იარაღსა და ბირთვულ შეკავებაზე კიდევ უფრო ძლიერი აქცენტისკენ;
- (ბ) ბირთვულ იარაღზე უარის თქმა პრაქტიკულად შეუძლებელია, როდესაც კონკრეტული სახელმწიფოები, თუნდაც ერთი მათგანი, მას უკანასკნელ იმედად განიხილავს საკუთარი სტრატეგიული მიზნების მისაღწევად;
- (გ) გარდა ამისა, ასეთ ქმედებას შესაძლოა ჰქონდეს „გადაღვრის ეფექტი“. რუსეთის მსგავსად, ბირთვულ დაშინებას შესაძლოა მიმართოს სხვა რევიზიონისტულმა სახელმწიფოებმაც (ირანი, ჩრდილოეთ კორეა) საკუთარი ინტერესების განსახორციელებლად, რაც საბოლოოდ უარყოფითად იმოქმედებს არსებულ ბირთვულ რეჟიმზე (Sinovets & Vicente, 2022);
- (დ) 2022 წელს ცხრა ქვეყანა ოფიციალურად შეუერთდა ხელშეკრულებას, თუმცა შეთანხმების ავტორიტეტი გაზრდილია არაბირთვული სახელმწიფოების მიერ TPNW-ს ხელმოწერისა და რატიფიცირების ფონზე;
- (ე) არსებული ომისა და ბირთვული დაშინების ფონზე დღის წესრიგში დადგა სამხედრო ალიანსებში გაწევრიანების საჭიროება. ფინეთმა და შვედეთმა გადაწყვიტეს გამხდარიყვნენ ნატო-ს წევრი ქვეყნები, რომელიც არა მხოლოდ კოლექტიური უსაფრთხოების ალიანსია, არამედ „ბირთვული ქოლგაცაა“ წევრი სახელმწიფოებისთვის, რაც ბირთვული შეკავების აქტუალობას კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს.

დასკვნა

მოცემულ ნაშრომში განხილული იყო ბირთვული იარაღის აკრძალვის შესახებ კონვენციის ეფექტიანობის საკითხი. თემის თეორიული ახსნისა და შეფასებისთვის გამოყენებული იქნა რეჟიმების თეორია საერთაშორისო ურთიერთობებში. თეორიულმა ჩარჩომ გამოკვეთა ის ორი კრიტერიუმი, რეჟიმის სიძლიერე და მიღწეული შედეგები, რომელთა საშუალებითაც ფასდება რეჟიმების ეფექტიანობა. ზემოთ აღნიშნულმა ანალიზმა აჩვენა, რომ ხელშეკრულების რეალური მიზანია – აიძულოს ბირთვული იარაღის მქონე სახელმწიფოები, რომ განახორციელონ ფართო ბირთვული განიარაღება, თუმცა აკრძალვა არ არის ეფექტიანი ინსტრუმენტი ამ მიზნის მისაღწევად. მთავარ ხარვეზად მიგვაჩნია შეთანხმებაში არსებული ნორმატიული არათანმიმდევრულობა. კონვენცია ადასტურებს NPT-ის უზენაესობას, თუმცა გარკვეულ ასპექტებში ეწინააღმდეგება მას. ბირთვული იარაღის აკრძალვა, როგორც მიზანი, საბოლოოდ ბირთვული განიარაღების სახეს იძენს, რაც ეხმარება NPT-ის მიზანს. შესაბამისად, ნათლად გამოჩნდა, რომ კონვენცია ცდილობს შექმნას ახალი საერთაშორისო რეჟიმი უკვე არსებულის პარალელურად.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ შეთანხმებაში მკაფიოდ არ არის გამოკვეთილი ინსტიტუციური ჩარჩო; ის ორმხრივი ან გლობალური სააგენტოები, რომლებიც განახორციელებენ შემოწმებას, მონიტორინგსა და უზრუნველყოფენ შეთანხმების შესრულებას.

აკრძალვის იძულება უგულებელყოფს სახელმწიფოების სტრატეგიულ და უსაფრთხოების იმპერატივებსა და ბირთვულ შეკავებას. ჰუმანიტარული ინიციატივა ნაკლებად ორიენტირებულია გაანალიზოს იმ სახელმწიფოების უსაფრთხოების კონტექსტი, რომლებიც ეწინააღმდეგებიან აკრძალვას. ანარქიულ საერთაშორისო სისტემაში სახელმწიფოთა თანხმობის მიღება რთულია, როდესაც არ არსებობს უსაფრთხოების გარანტიები განიარაღების შემდეგ. ასევე, ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსი მიიჩნევს, რომ კონვენცია ეწინააღმდეგება მის მიერ შემუშავებულ უსაფრთხოების სტრატეგიას. რუსეთის ომმა უკრაინაში გამოავლინა, რომ ისევ არსებობს ბირთვული დაშინების საფრთხე და, შესაძლოა, მას სხვა ქვეყნებმაც მიმართონ თავიანთი მიზნების მისაღწევად. ამასთანავე, გამოკვეთა ბირთვული შეკავების

მნიშვნელობა. საბოლოო ჯამში, მთავარი სამიზნე (ბირთვული) სახელმწიფოების გარეშე, რომლებმაც არ მიიღეს მონაწილეობა მოლაპარაკებებში და არ მიუერთდნენ მას, კონვენცია წარმოადგენს მხოლოდ საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სა-მოქალაქო საზოგადოების იდეალისტურ ხედვას.

გამოყენებული ლიტერატურა/REFERENCES:

1. The United Nations. Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). (1968).
2. Fihn, B. (2017). The Logic of Banning Nuclear Weapons. *Survival*, 59(1), 43-50.
3. Herrera Almela, Manuel. (2018). The Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons: Is It Really Necessary? 10.17605/OSF.IO/CGFDU.
4. Krasner, S. (1983). *International Regimes*. Cornell: Cornell University Press.
5. Hasenclever, A., Mayer, P., & Rittberger, V. (1997). *Theories of International Regimes*. London: Cambridge University Press.
6. Powell, R. (1994). Review: Anarchy in International Relations Theory: The Neorealist-Neoliberal Debate. *International Organizations*, 48(2), 313-344.
7. Underdal, A. (1992). The Concept of Regime Effectiveness. *Sage Journal*, 27(3), 227-240.
8. Paul, T. (2003). Systemic Conditions and Security Cooperation: Explaining the Persistence of the Nuclear Non-proliferation Regime. *Cambridge Review of International Affairs*, 16(1), 137-138.
9. Rietiker, D. (2017). New Hope for Nuclear Disarmament or “Much Ado About Nothing?” Legal Assessment of the New “Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons” and the Joint Statement by the USA, UK, and France Following its Adoption. *Harvard International Law Journal*, 59, 1-11.
10. Perkovich, G. (2017). The Nuclear Ban Treaty: What Would Follow? Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/2017/05/31/nuclear-ban-treaty-what-would-follow-pub-70136> [Last Access 20.05.2023].
11. The United Nations. Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW). (2017).
12. Trezza, C. (2017). The UN Nuclear Ban Treaty and the NPT: Challenges for Nuclear Disarmament. *Instituto Affari Internazionali*, 1-4.
13. Potter, W. (2017). Disarmament Diplomacy and the Nuclear Ban Treaty. *Survival*, 59(4), 75-108.
14. Immenkamp, Beatrix. (2021). Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons – The 'Ban Treaty'. European Parliamentary Research Service, PE 614.664.
15. Nuclear Weapons Ban Monitor. (2022). The Context of the TPNW. <https://banmonitor.org/the-context-of-the-tpnw> [Last Access 22.05.2023].
16. Sinovets, P., Vicente, A. (2022). Are nuclear weapons ineffective in deterring non-nuclear weapon states? The paradox of Russia’s war on Ukraine. *Foundation for Strategic Research*, no. 42/22, ISSN: 2273-4643.

დანართები:

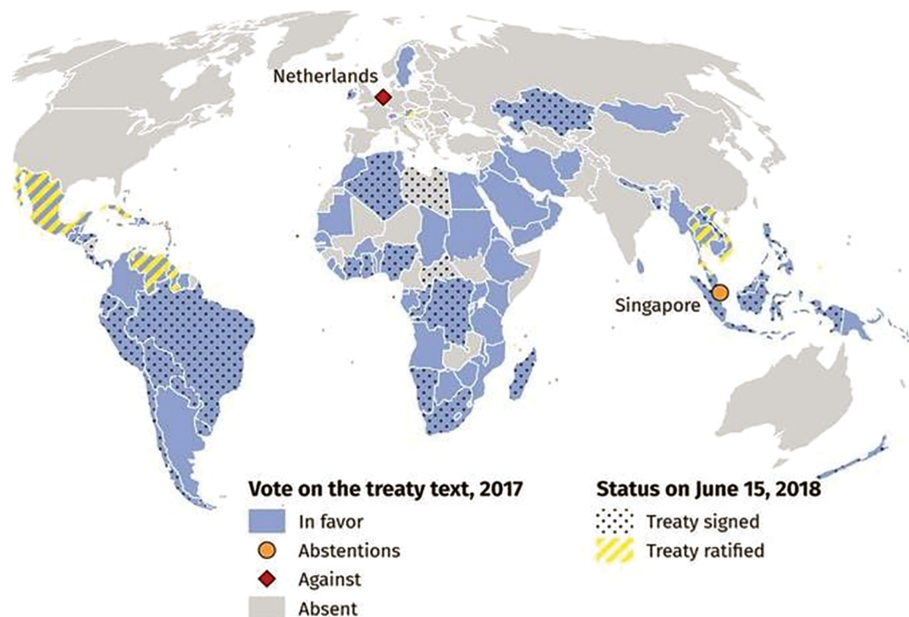
დანართი ა) ბირთვული ძალები და ბირთვული მარაგები მსოფლიოში (2022)

World nuclear forces, January 2022

Country	Deployed warheads ^a	Stored warheads ^b	Total stockpile ^b	Total inventory 2022 ^b	Total inventory 2021 ^b
United States	1 744	1 964	3 708	5 428	5 550
Russia	1 588	2 889	4 477	5 977	6 255
United Kingdom	120 ^e	60 ^f	180 ^f	225 ^f	225
France	280	10	290	290	290
China		350 ^g	350 ^g	350 ^g	350
India		160	160	160	156
Pakistan		165	165	165	165
Israel		90	90	90	90
North Korea	..	20 ^h	20 ^h	20 ^h	[40–50] ^h
Total	3 732	5 708	9 440	12 705	13 080

წყარო: SIPRI, ყოველწლიური გამოცემა, 2022. (<https://www.sipri.org/media/press-release/2022/global-nuclear-arsenals-are-expected-grow-states-continue-modernize-new-sipri-yearbook-out-now#:~:text=SIPRI%20estimates%20that%20the%20total,stockpile%20from%20225%20to%20260>)

დანართი ბ) TPNW კონვენციის გლობალური სურათი

წყარო: Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, by Sciences Po, 2018. (<https://espace-mondial-atlas.sciencespo.fr/en/topic-insecuritypeace/map-4C29-EN-treaty-on-the-prohibition-of-nuclear-weapons-2018.html>)